

EVROPEJCEM MANJ ZNANI IN NEZNANI SVETovi V DRUGI POLOVICI PRVEGA TISOČLETJA

KITAJSKA

• **Kitajska pred casom Tangov**

Po koncu vladavine Han je v Kitajski sledilo obdobje nepomembnih dinastij in pogostih državljanskih vojn. V tem času je država razdeljena na dva dela, na severni in južni del. Severni del je v začetku 4. stoletja predstavljal plen nomadskim hunom. Iz spojitve osvajalcev in večinskih, kulturno razvitejših kitajskih domačinov je nastala dinastija Sui. V času dinastije Sui je bila Kitajska ponovno združena, svoj višek pa je dosegla med vladavino dinastije Tang.

• **Dinastija Tang**

Pri dinastiji Tang so omembe vredne predvsem reforme, ki so bile izvedene. Reforme, ki so jih izvedli so: - nov zakon o razdelitvi zemlje

Naj bi izenačil zemljiško posest; vsi kmetje naj bi imeli enako zemlje; izgnili se nastajanju veleposesti.

-uredili upravo

Prevlada vojaške uprave nad civilno upravo; postavili nove vojaške guvernerje→zapovedovali mnogim vojaškim okrožjem, pokrajini.

• **Dogodki med vladavino dinastijeW Tang**

- ◆ V času dinastije so kmetje odhajali v službo vodilne družbe, z odhajanjem kmetov pa je padal tudi dohodek od davkov.
- ◆ Prebivalstvo države je naraslo.
- ◆ Nakopičenje ljudi in kapitala v prestolnici je bila podlaga bogatega kulturnega življenja. Iz te dobe poznamo številne pesnike, katerih pesmi so odlične mojstrovine, umetnike, katerih dela so še stoletja občudovali.
- ◆ Konfucionizem je bil moralna osnova družbe.
- ◆ Tangovski vladarji so ustanovili močno centralno oblast, razširili meje svoje države in pospeševali gospodarski razvoj. Temelj gospodarstva je bilo poljedelstvo, zato je država skrbela za izpopolnjevanje poljedeljskega orodja, načina obdelovanja zemlje, organizirala gradnjo prekopov in namakalnih sistemov.
- ◆ Donosna je bila trgovina na razdaljo. Po svilni poti (iz vzhodne Kitajske do Sredozemlja) so trgovali z svilo, lake, porcelan, čaj in drugo blago.

• **Doba cesarice Vu**

Cesarica Vu je uradno odstavila tanško dinastijo. Za njo je bilo značilno, da je bila tesno povezana z budistično cerkvijo in jim je v zahvalo za pomoč poklonila ogromne vsote denarja in skušala narediti budizem za nekako državno vero. Budizem je gospodarsko povzročil v tistem času prve začetke velekapitala. V zvezi z naraščajočo zunanjo trgovino je rasel tudi pomen samostanov kot zbirališč kapitala.

Kulturno se je javljala moč budizma v tem, da je bilo neskončno mnogo besedil nanovo in bolje prevedenih. Omembe vredno pa je tudi. Da so v času cesarice Vu lahko opravljale izpite za državne službe tudi ženske.

- **Kitajski sistem**

Njihov družbeno-ekonomski sistem se je razlikoval od evropske fevdalne ureditve. Pri njih se je uveljavil uradniški fevdalizem, **mandarinat**, azijski despotizem,...Na čelu države je bil cesar. Pri njih je veljalo, da za uspešno vladavino, morajo vladati modri ljudje, modrost pa se pridobi z učenjem in potrdi z opravljenim izpitom. Modreci (mandarini) so spadali v visoko privilegirano družbo. Poleg njih so v visoko privilegirano družbo spadali še zemljiški veleposestniki. Mandarini so bili državni uradniki, ki so upravljali posamezna območja, skrbeli za diplomatske stike s tujino, pobirali davke, organizirali vojsko in javna dela, nadzorovali zunanjo trgovino in poddržavljeno pridobivanje soli, izdelovanje porcelana in železarstvo. ZA službo mandarina je bilo potrebno opraviti državni izpit. Ta je zahteval poznavanje književnosti, filozofije, astronomije, medicine, tehnike, itn.

Najširši družbeni sloj so predstavljali kmetje. Imeli so dve javni obveznosti: plačevanje davkov in tlaka. Njihova zemlja je pripadala cesarju. Pri Kitajcih so bili obrtniki in trgovci nižje na družbeni lestvici. Na smem dnu družbene lestvice pa so bili seveda sužnji, izdajalci, prostitutke, berači, ponekod pa tudi pevci in glasbeniki.

Sistem državnih izpitov se je ohranil do leta 1911. Pojmovanje uradniške službe je globoko zakoreninjeno v kitajski družbi, saj se pojavlja tudi v pravljicah.

Kot smo že prej omenili, je v 9. stoletju prevlada vojaška uprava nad civilno (zaradi tibetanskih in turških vdorov). Guvernerji so zapovedovali pokrajinam, kar je pripomoglo k boljšem delovanju vojaške udarnosti, okrepitvi in samostojnosti vladarjev, ki so izžemali ljudstvo za lastne namena, kar pa je privedlo do neprestanih medsebojnih bojov, ki so spodkopavali temelje države. Imperij je razpadel, ko se je zadnji tangovski cesar odpovedal prestolu.

AFRIKA

V Afriki je počasi, ampak vztrajno potekla razvoj Črne Afrike (območje južno od Sahare). Vzroki za počasen razvoj so predvsem naravne značilnosti (vroče puščave, gosti tropski pragozdovi, negostoljubna morska obala). Najstarejši državi sta se razvili na vzhodnem koncu v t.i. sudanskem pasu (južno od Sahare). Nastali državi sta **Kuš** (v dolini srednjega Nila) in **Aksum** (v gorati severovzhodni Etioipiji).

- **Aksum**

Nastala je pod egiptovskim in južno arabskim vplivom. Ustavljeno je bilo v 2. stoletju in je bilo do srede 7. stoletja pomembna in bogata država z razvito trgovino (Egipt, Arabija, Perzija, Indija), nato pa je zaradi arabske

ekspanzije začela propadati. Vodila religija na tem območju je bilo krščanstvo, ki so ga uvedli sirski menihi (4. in 5. stoletje)

- **Gana**

Gana je bila prva črnska država na zahodu Afrike. Svoj vrhunec je dosegla v 9. stoletju, ko je segala od zgornjega toka Nigra do Senegala.

Prestolnica je domnevno bila Kumbi Sahel, ki naj bi jo ustanovili nomadski belopolti Berberi (Severna Afrika) ali pa Soninkeji (mešanci med Berberi in črnci). Večina prebivalstva se je ukvarjala s poljedelstvom in živinorejo, bogastvo države pa je temeljilo na trgovini z zlatom, ki so ga izvažali v zameno za sol, orožje in luksuzno blago.

Sredi 11. stoletja so islamizirani beberski Almoravidi začeli sveto vojno iz puščave in osvojili večino severozahodne Afrike. Gano so osvojili in uničili v letih 1076-1077.

Večina Afričanov južno od ekvatorja je živela v evropskem srednjem veku v rodovni, necivilizirani družbi.

Gradivo:

1. Učbenik za zgodovino: Zgodovina 1, DZS, 1999 Ljubljana
2. Zgodovina Kitajske, Državna založba Slovenije, 1966 Ljubljana